

У спеціалізовану вчену раду Д 26.459.01
в Інституті інформаційних технологій
і засобів навчання НАПН України

ВІДГУК

офіційного опонента на дисертацію **Вдовичин Тетяни Ярославівни**
«**Використання мережних технологій відкритих систем у навчанні майбутніх**
бакалаврів інформатики»,
що подана до захисту на здобуття наукового ступеня кандидата педагогічних наук
за спеціальністю 13.00.10 – інформаційно-комунікаційні технології в освіті

Актуальність дослідження. Розвиток сучасної відкритої освіти невід'ємно пов'язаний із застосуванням інформаційно-комунікаційних технологій, створенням інформаційно-комунікаційного навчального середовища. Робота в цьому напрямку потребує від викладача професійного володіння ІКТ-інструментарієм, досвіду застосування хмарних технологій. На сьогодні спеціальна підготовка фахівців у галузі інформаційних технологій в освіті для загальноосвітніх навчальних закладів не здійснюється, тому саме вчитель інформатики стає тією людиною, яка визначає рівень залучення педагогічного колективу школи до застосування елементів відкритої освіти в їх професійній діяльності. Слід констатувати, що використання мережних технологій відкритих систем саме в навчанні бакалаврів інформатики є надзвичайно актуальним, дає можливість не тільки вдосконалити навчальний процес, але сформувати в студентів спеціальні компетентності щодо застосування означених технологій у майбутньої професійній діяльності. Існує суперечність між важливістю впровадження мережних технологій відкритих систем у шкільну практику і недостатнім теоретико-методичним обґрунтуванням їх застосування в процесі підготовки майбутнього вчителя інформатики, що й визначає актуальність теми дисертаційної роботи Т. Я. Вдовичин.

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації, їх достовірність і наукова новизна. Аналіз

дисертації Т. Я. Вдовичин показав, що автор з належною повнотою схарактеризував досліджувану проблему, розробив науковий апарат дослідження, сформулював завдання, які було послідовно розв'язано в процесі наукового дослідження.

Наукова новизна та теоретичне значення одержаних результатів полягають у тому, що вперше обґрунтовано та розроблено процедурну модель використання мережних технологій відкритих систем та модель формування компетентності бакалаврів інформатики щодо використання мережних технологій відкритих систем; уточнено: етапи впровадження відкритої освіти в Україні, відповідно до законодавчих документів; напрями використання мережних технологій відкритих систем у навчанні майбутніх бакалаврів інформатики; поняття «мережні технології відкритих систем»; критерії, показники та рівні сформованості компетентності бакалаврів інформатики щодо використання мережних технологій відкритих систем; змістове наповнення дисципліни «Організаційна інформатика»; набули подальшого розвитку: теоретичні засади розробки та використання інформаційно-комунікаційних технологій у відкритій освіті; морально-етичні аспекти навчальних комунікацій у комп'ютерно-орієнтованому середовищі; окремі положення щодо інформатизації ВНЗ та удосконалення освітнього процесу з використанням мережних технологій відкритих систем.

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації, підтверджується широким оглядом науково-педагогічних праць вітчизняних і зарубіжних дослідників (268 джерел). Вірогідність результатів дослідження забезпечується теоретичним обґрунтуванням вихідних положень, застосуванням методів, адекватних меті й завданням дослідження, кількісним та якісним аналізом емпіричних результатів, застосуванням методів математичної статистики.

Вірогідність результатів дослідження, їх наукова новизна, теоретичне та практичне значення досить переконливо аргументовані й не викликають заперечень.

Повнота викладення наукових положень в опублікованих працях. Вивчення дисертаційної роботи та опублікованих наукових праць Т. Я. Вдовичин, дає можливість зробити висновок, що автореферат і публікації автора досить повно відображають основний зміст і положення дисертації, наукову новизну

виконаного дослідження, рівень апробації наукових результатів. Зміст автореферату відповідає змісту дисертації. Результати дослідження висвітлено в 39 наукових працях, з них 12 статей у фахових виданнях (5 статей у виданнях, внесених до міжнародних наукометрических баз даних).

Значущість результатів дослідження для науки та практики, рекомендації щодо їх використання. У дослідженні Т. Я. Вдовичин отримані нові науково обґрунтовані результати, які мають істотне значення в галузі теорії та методики професійної підготовки майбутніх учителів інформатики.

У першому розділі дисертації на підставі глибокого аналізу публікацій вітчизняних та зарубіжних учених, нормативних документів схарактеризовано основні терміни та поняття дослідження, проведено значну роботу з систематизації термінології, визначено передумови й хронологію становлення та розвитку відкритої освіти, висвітлено етапи впровадження відкритої освіти в Україні; досліджено переваги та ризики, напрями використання у вищих навчальних закладах мережних технологій відкритих систем, та здійснено добір таких технологій, які доцільно застосовувати в процесі навчання майбутніх бакалаврів інформатики.

У другому розділі схарактеризовано особливості навчання майбутніх бакалаврів інформатики; досліджено сучасний стан підготовки бакалаврів інформатики із використанням мережних технологій відкритих систем. Багато цікавих результатів щодо стану й перспективи впровадження мережних технологій відкритої освіти автор отримав за допомогою анкетування викладачів і працівників адміністрації навчальних закладів. Ретельна підготовча робота сприяла розробці схеми взаємодії учасників навчально-виховного процесу вищого навчального закладу та обґрунтуванню процедурної моделі використання мережних технологій відкритих систем у навчанні майбутніх бакалаврів інформатики. Автором розроблено та обґрунтовано модель формування компетентності майбутніх бакалаврів інформатики щодо використання мережних технологій відкритих систем, визначено критерії, показники та рівні компетентності.

Третій розділ містить докладне обґрунтування та опис основних компонентів методики використання мережних технологій відкритих систем у

навчанні майбутніх бакалаврів інформатики. Запропоновано конкретні мережні засоби для проведення практичних занять і самостійної роботи студентів. Значну увагу приділено ознайомленню студентів із основами інформаційної безпеки. Розроблено відповідні рекомендації для професорсько-викладацького складу, адміністрації ВНЗ та навчально-допоміжного персоналу.

У четвертому розділі описано педагогічний експеримент, за ретельно обґрунтованими критеріями подано кількісний та якісний аналіз його результатів, які підтверджують гіпотезу дослідження.

Додатки містять багато фактичного матеріалу, на який автор спирається в основній частині дисертації: систематизація тлумачень понять різними дослідниками; хронологічні дані; огляд вищих навчальних закладів, які здійснюють підготовку бакалаврів інформатики; навчальні плани; анкети; елементи навчально-методичного комплексу навчальної дисципліни «Організаційна інформатика», в тому числі приклади матеріалів до практичних занять, консультацій, самостійної роботи тощо.

Практичне значення одержаних Т. Я. Вдовичин результатів полягає в розробці основних компонентів методики використання мережніх технологій відкритих систем у навчанні майбутніх бакалаврів інформатики; розробці навчально-методичного комплексу дисципліни «Організаційна інформатика» із використанням мережніх технологій відкритих систем для бакалаврів інформатики; доборі мережніх технологій відкритих систем, які доцільно використовувати у навчанні майбутніх бакалаврів інформатики; підготовці рекомендацій для професорсько-викладацького складу з використання мережніх технологій відкритих систем у навчанні майбутніх бакалаврів інформатики; укладанні рекомендацій з використання мережніх технологій відкритих систем у ВНЗ для адміністрації та навчально-допоміжного персоналу.

Результати дослідження можуть бути застосовані в навчальному процесі підготовки учителів інформатики у вищих навчальних закладах III-IV рівнів акредитації, в системі підвищення кваліфікації вчителів інформатики, для підвищення кваліфікації професорсько-викладацького складу, адміністрації ВНЗ та навчально-допоміжного персоналу щодо використання мережніх технологій відкритих систем.

Проведений аналіз дисертації Т. Я. Вдовичин дає підставу для ствердження, що дослідження містить нові результати в напрямах теорії та методики підготовки кадрів інформатизації освіти, створення й розвитку комп’ютерно-орієнтованого навчального середовища, теоретико-методичних зasad використання комп’ютерно-орієнтованих систем і засобів навчання, і цілком відповідає паспорту спеціальності 13.00.10.

Зауваження до змісту дисертації. Визначаючі високий науковий рівень, повноту й завершеність дисертаційної роботи Т. Я. Вдовичин доцільно звернути увагу на певні недоліки й висловити побажання:

1. У дисертації варто було б надати визначення поняття компетентності щодо використання мережних технологій відкритих систем.

2. Робота виграла б, якби автор на конкретних прикладах провів аналіз можливості застосування в загальноосвітніх навчальних закладах тих мережних технологій відкритих систем, які було застосовано в навчанні майбутніх бакалаврів інформатики. Такий підхід сприятиме мотивації студентів до застосування означених технологій в їх майбутній професійній діяльності та підвищить ефективність набуття студентами компетентності щодо використання мережних технологій відкритих систем.

3. На наш погляд, назви етапів дослідно-експериментальної роботи на с. 66 не є вдалими, оскільки вони частково повторюють назви етапів порівняльного педагогічного експерименту (констатувальний, формувальний, контрольний), який є складовою дослідно-експериментальної роботи.

4. Для визначення стану і перспектив впровадження мережних технологій відкритих систем у навчанні майбутніх бакалаврів інформатики автором було здійснено опитування за допомогою багатопараметричних анкет, що дало змогу отримати корисну інформацію з теми дослідження. Проте, на наш погляд, інформаційний потенціал цих даних використано не повністю, було б доцільно за аналогією з рис. 2.7 ширше проаналізувати кореляції відповідей на різні питання анкети та навести статистичний аналіз вірогідних інтервалів для отриманих оцінок.

Вказані зауваження, скоріше, є рекомендаціями для подальшої наукової роботи й не зменшують високої оцінки дослідження Т. Я. Вдовичин в цілому, його наукової та практичної значущості.

Висновок

На підставі вивчення дисертації, автореферату та праць здобувача, опублікованих за темою дисертації, можна зробити висновок про те, що дисертаційна робота **Вдовичин Тетяни Ярославівни** на тему «Використання мережних технологій відкритих систем у навчанні майбутніх бакалаврів інформатики» є актуальним дослідженням і містить нові науково обґрунтовані результати проведених здобувачем досліджень, які розв'язують конкретне наукове завдання, що має істотне значення для певної галузі науки, відповідає вимогам Порядку присудження наукових ступенів, а її автор Т. Я. Вдовичин заслуговує на присудження наукового ступеня кандидата педагогічних наук за спеціальністю 13.00.10 – інформаційно-комунікаційні технології в освіті.

Офіційний опонент –

доктор педагогічних наук, професор,
декан фізико-математичного факультету
Харківського національного педагогічного
університету імені Г.С.Сковороди

O. Г. Колгатін

